SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 21. junija 2007*

V zadevi C-428/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Finanzgericht Hamburg (Nemčija) z odločbo z dne 21. novembra 2005, ki je prispela na Sodišče 2. decembra 2005, v postopku

Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export,

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi E. Juhász (poročevalec), predsednik senata, G. Arestis in J. Malenovský, sodnika,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. januarja 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Firmo Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export O. Wenzlaff, odvetnik,

— za Komisijo Evropskih skupnosti J.-C. Schieferer in F. Erlbacher, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 11(3), prvi pododstavek, prvi stavek, 47(2) in 48(2)(a) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL L 351, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 604/98 z dne 17. marca 1998 (UL L 80, str. 19, v nadaljevanju: Uredba št. 3665/87).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export (v nadaljevanju: družba Laub) in Hauptzollamt Hamburg-Jonas (v nadaljevanju: Hauptzollamt) glede odločbe slednjega o izterjavi neupravičeno izplačanega izvoznega nadomestila družbi Laub.

Pravni okvir

3 Petindvajseta uvodna izjava in petdeseta uvodna izjava Uredbe št. 3665/87 določata:

„ker se nadomestila ne odobri, če se ne upošteva rok za izvoz ali za predložitev zahtevanega dokazila za pridobitev plačila nadomestila; [...]

[...]

ker je treba v interesu urejene upravne prakse zahtevke za plačilo nadomestila z vsemi ustreznimi dokumenti zahtevati v razumnem roku, razen v primerih višje sile in če se roka ni bilo mogoče držati zaradi upravnih zamud, na katere izvoznik ni mogel vplivati".

4 Člen 11(3), prvi pododstavek, prvi stavek, Uredbe št. 3665/87 določa:

„Brez poseganja v obveznost plačila negativnega zneska iz prvega odstavka, četrti pododstavek, v primeru neupravičenega plačila nadomestila, upravičenec povrne neupravičeno prejeta nadomestila, – to je tudi kazni po prvem odstavku, prva alinea – in obresti, izračunane za čas od plačila do povračila."

5 Besedilo člena 47, prvi, drugi, četrti in peti odstavek, Uredbe št. 3665/87, ki je v naslovu 4 te uredbe, z naslovom „Postopek za plačilo nadomestila" določa:

„1. Nadomestilo se plača samo na posebno zahtevo izvoznika in države članice, na katere ozemlju je bila sprejeta izvozna deklaracija.

Zahtevek za nadomestilo se vloži:

a) v pisni obliki; v tem pogledu lahko država članica določi poseben obrazec;

[...]

2. Razen v primerih višje sile, je treba dokumente za plačilo nadomestila ali za sprostitev varščine predložiti v 12 mesecih od datuma, na katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija.

[...]

4. Če kljub temu, da je ravnal z vso potrebno skrbnostjo, izvoznik ni mogel pridobiti in posredovati zahtevane dokumente iz člena 18 v roku iz odstavka 2, se mu lahko na zahtevo odobri daljši rok za predložitev dokumentov.

5. Zahtevek iz odstavka 3, da se za enakovredne dokumente štejejo drugi dokumenti, [...] ter zahtevek za podaljšanje roka iz odstavka 4 je treba vložiti v roku, ki je določen v odstavku 2."

6 Besedilo člena 48(2)(a) Uredbe določa:

„Če se dokazilo, da so bile izpolnjene vse zahteve, določene v predpisih Skupnosti, predloži v šestih mesecih po poteku rokov iz člena 47(2), (4) in (5), se plača nadomestilo v višini 85 % zneska, ki bi bil plačan, če bi bile vse zahteve izpolnjene."

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

7 Družba Laub je z izvoznima deklaracijama z dne 26. januarja 1999 in 26. februarja 1999 za izvoz v Rusijo deklarirala zmrznjeno svinjsko meso. Nadomestilo za te izvoze je odobril in plačal Hauptzollamt.

8 Hauptzollamt je v dopisu z dne 20. septembra 2001 navedel, da je bilo nadomestilo neupravičeno izplačano, ker sta bila tovorna lista, predložena kot prevozni listini, skupaj z zahtevkom za plačilo izvoznega nadomestila nepopolna. Ta tovorna lista sta namreč v njunih poljih 16 in 23 vsebovala samo delne navedbe o prevozniku in nista imela podpisa ali žiga tega prevoznika.

9 Družba Laub je z odgovorom z dne 26. septembra 2001 predložila tovorna lista, ki sta bila ustrezno izpolnjena z žigi prevoznika. Obrazložila je, da sta ji bila ta dopolnilna tovorna lista predložena naknadno, vendar pa je ob upoštevanju odločitev Hauptzollamt o odobritvah nadomestila menila, da ju ni treba predložiti, saj je domnevala, da sta oddani prevozni listini zadoščali.

10 Kljub temu je Hauptzollamt z odločbama o popravku z dne 14. in 17. decembra 2001 zahteval povračilo izplačanih nadomestil. Ker je Hauptzollamt zavrnil pritožbo družbe Laub zoper ti odločbi, je ta vložila tožbo pri Finanzgericht Hamburg.

11 V teh okoliščinah je Finanzgericht Hamburg prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je bilo nadomestilo v smislu člena 11(3), prvi pododstavek, prvi stavek, Uredbe (EGS) št. 3665/87 izplačano neupravičeno in ga je zato treba vrniti, če upravičenec potrebno dokumentacijo o plačilu predloži šele v postopku za izterjavo in po poteku rokov iz členov 47(2) in 48(2)(a) [te] uredbe?“

Vprašanje za predhodno odločanje

12 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali ima izvoznik v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, v okviru postopka za izterjavo izvoznega nadomestila, določenega v členu 11(3) Uredbe št. 3665/87, da dokaže svojo pravico do nadomestila, pravico predložiti potrebno dokumentacijo po poteku rokov iz členov 47(2) in 48(2)(a) te uredbe oziroma ali je predložitev teh dokazov na tej stopnji izključena, tako da bi bilo treba zadevno nadomestilo obravnavati kot neupravičeno plačano v smislu člena 11(3).

13 Družba Laub in Komisija Evropskih skupnosti navajata, da se izvozno nadomestilo ne more opredeliti kot „neupravičeno plačano“ zgolj zaradi tega, ker se ni spoštovalo rokov iz členov 47(2) in 48(2)(a) Uredbe št. 3665/87. Trdita, da iz sodbe z dne 14. aprila 2005 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister (C-385/03, ZOdl.,

str. I-2997) izhaja, da roki iz teh členov ne pomenijo materialnopravnih pogojev, ampak le upravne formalnosti, potrebne za pridobitev nadomestila, tako da naj kršitev teh rokov ne bi povzročila tega, da se nadomestilo opredeli kot „neupravičeno plačano".

14 Poleg tega družba Laub trdi, da iz analize sistema in namena Uredbe št. 3665/87 izhaja, da sta postopek za plačilo in postopek za izterjavo dva medsebojno različna postopka, od katerih ima vsak lastne cilje, tako da se rokov iz člena 47 te uredbe ne sme uporabljati v okviru postopka za izterjavo.

15 Družba Laub meni, da če je na podlagi dokazil, ki jih predloži izvoznik, pristojni organ dokončno izplačal izvozno nadomestilo ali sprostil varščino, dano za vnaprej plačano nadomestilo, načelo legitimnih pričakovanj nasprotuje temu, da pristojni organ začne z izterjavo tega nadomestila zaradi nezadostnosti teh dokazil. Po mnenju te družbe naj bi izvoznik na tej stopnji upravičeno menil, da je država članica preizkusila predložena dokazila in da mu poleg tega ni treba poskušati pridobiti sekundarnih dokazil, določenih v Uredbi št. 3665/87.

16 Najprej je treba poudariti, da nespoštovanje postopkovnih pravil, določenih v Uredbi št. 3665/87, praviloma lahko povzroči zmanjšanje ali celo izgubo pravic do izvoznega nadomestila. Tako je zlasti, kadar izvoznik predloži zahtevana dokazila za pridobitev izvoznega nadomestila šele po poteku rokov iz členov 47(2) in 48(2) te uredbe.

17 Petindvajseta uvodna izjava Uredbe št. 3665/87 navaja, da se nadomestila ne odobri, če se ne upošteva rok za izvoz ali za predložitev zahtevanega dokazila za plačilo

nadomestila. Na podlagi člena 48(2)(a) te uredbe se nadomestilo, ki ga je treba plačati izvozniku, zniža za 15 %, če izvoznik predloži zahtevana dokazila šele v šestih mesecih po poteku rokov, zlasti tistega iz člena 47(2) iste uredbe.

18 Čeprav je Sodišče v točki 26 zgoraj navedene sodbe Käserei Champignon Hofmeister presodilo, da je člen 47 Uredbe št. 3665/87 zajet v postopkovna pravila, ki jih je izvoznik zavezan spoštovati, da pridobi plačilo nadomestila, še naprej velja, da kršitev teh pravil lahko vodi do zmanjšanja ali izgube zneska nadomestila, ki se dolguje izvozniku.

19 Vendar pa glede zadeve v postopku v glavni stvari ni sporno, da ta ne zadeva predložitve dokazil v okviru postopka za plačilo iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87. Dejstva, ki so bila povod za ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, spadajo v poznejšo stopnjo, in sicer v okvir postopka za izterjavo, ki se je začel na podlagi člena 11(3) te uredbe, potem ko je bil postopek za plačilo izveden do konca in ko je pristojni organ plačal izvozno nadomestilo.

20 Medtem ko člena 47(2) in 48(2) Uredbe št. 3665/87 določata roke, ki se uporabljajo za predložitev zahtevanih dokazil pri plačilu nadomestila, pa ta uredba ne vsebuje določb, ki se nanašajo na roke, ki se uporabljajo pri izvajanju postopka za izterjavo iz njenega člena 11(3).

21 Treba je poudariti, da iz tega molka ne izhaja, da po plačilu nadomestila pristojni organ, ki je ugotovil pomanjkljivosti v dokumentaciji, predloženi v skladu s

členom 47(2) Uredbe št. 3665/87, od izvoznika ne more zahtevati dodatnih informacij, ki se zahtevajo, in, če je to potrebno, sprejeti ustreznih ukrepov, da se izterja to nadomestilo.

22 Nasprotno, taka pravica je skladna z namenom postopka za izterjavo iz člena 11(3) Uredbe št. 3665/87. Cilj te določbe je, da se zagotovi ustrezno varstvo in uporaba proračuna Skupnosti na področju izvoznih nadomestil, in še posebej, da se zagotovi, da so nadomestil deležni samo izvozniki, ki imajo pravico do njih, v skladu z objektivnimi pogoji, ki jih je določil zakonodajalec Skupnosti.

23 Poleg tega je Sodišče v zvezi s predujmom nadomestila izvozniku že presodilo, da sprostitev varščine kljub temu slednjega ne oprosti obveznosti, ki so mu naložene na podlagi skupnostne ureditve (glej sodbo z dne 12. julija 1990 v zadevi Philipp Brothers, C-155/89, Recueil, str. I-3265, točke od 13 do 16). To načelo se prav tako uporablja, kar zadeva plačilo nadomestila izvozniku, ki ni predložil zadostnih dokazil, ki bi omogočila, da se dokaže izpolnitev pogojev za pravico do nadomestila.

24 Vendar pa je posledica pravice pristojnega organa, da od izvoznika zahteva potrebno dokumentacijo za pridobitev nadomestila, tudi po plačilu tega in po poteku roka iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87, ta, da mora imeti izvoznik možnost, da predloži potrebne informacije v dokaz njegove pravice do nadomestila.

25 Odrekanje te možnosti izvoznikom bi pomenilo kršitev načela dobrega upravljanja, kolikor to načelo nasprotuje temu, da javna uprava zaradi nespoštovanja postopkovnih pravil kaznuje gospodarski subjekt, ki je dobroveren, kadar to nespoštovanje izhaja iz samega ravnanja te uprave. Dejstvo, da je pristojni organ, prvič, nakazal nadomestilo izvozniku na podlagi nepopolnih dokazil, in drugič, začel

postopek za izterjavo šele, ko je preteklo določeno obdobje, je neposredno vplivalo na zmožnost družbe Laub predložiti zadostna dokazila. Poleg tega iz predloga za sprejetje predhodne odločbe ne izhaja, da pristojni organ meni, da naj izvoznik ne bi bil dobroveren.

26 Dejstvo, da bi ravnanje pristojnega organa izvoznikom kmetijskih proizvodov lahko odvzelo ugodnost iz sistema izvoznih nadomestil, čeprav izpolnjujejo pogoje, določene z Uredbo št. 3665/87 in ravnajo dobroverno, bi bilo v nasprotju z namenom te uredbe.

27 Ker se roki iz členov 47(2) in 48(2)(a) Uredbe št. 3665/87 ne uporabljajo v postopku za izterjavo in ker ni posebnih pravil prava Skupnosti, s katerimi bi se predpisovali roki za predložitev dodatnih dokazil v okviru postopka za izterjavo, morajo pristojni nacionalni organi v skladu z nacionalnim pravom in v skladu z omejitvami, ki jih določa pravo Skupnosti, določiti dodatni rok glede na posebne okoliščine vsakega primera (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2003 v zadevi Eribrand, C-467/01, Recueil, str. I-6471, točka 49). Določeni rok mora biti razumen, da se izvozniku omogoči pridobiti in predložiti zahtevano dokumentacijo, in upoštevati je treba zlasti morebitne vplive ravnanja pristojnega organa na izvoznika.

28 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da se izvozno nadomestilo ne more opredeliti kot „neupravičeno izplačano“ v smislu člena 11(3), prvi pododstavek, prvi stavek, Uredbe št. 3665/87, če je v okviru postopka za izterjavo tega nadomestila upravičenec predložil zahtevana dokazila za utemeljitev njegove pravice do tega nadomestila. Pristojni nacionalni organi morajo določiti razumen rok, ki temu upravičencu omogoči predložitev teh dokazil.

Stroški

29 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Izvozno nadomestilo se ne more opredeliti kot „neupravičeno izplačano“ v smislu člena 11(3), prvi pododstavek, prvi stavek, Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 604/98 z dne 17. marca 1998, če je v okviru postopka za izterjavo tega nadomestila upravičenec predložil zahtevana dokazila za utemeljitev njegove pravice do tega nadomestila. Pristojni nacionalni organi morajo določiti razumen rok, ki temu upravičencu omogoči predložitev teh dokazil.

Podpisi